

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1593
Tarih : 30.03.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan, Bakanlar Kurulu’nun 2016/8659 ve 2016/8662 sayılı kararlar ile Sur ve Silopi ilçelerinin büyük bir bölümü, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun 27. Maddesi’ne dayanarak, “acele kamulaştırma” eliyle kamulaştırılacağı açıklanmıştır. Kamulaştırılacak parsellerde taşınmazlarına el konacak malikler, bu alan içerisinde hem taşınmazı bulunan hem yönetim yetkisi bulunan seçilmiş yerel yönetimler, ilgili meslek odaları, STK’lar ve bu kararlardan doğrudan etkilenecek olan yurttaşların yaşayacağı hak gaspının ve bu kararın doğuracağı olumsuz sonuçların araştırılması amacıyla Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

Çağlar DEMİREL

HDP Grup Başkanvekili

Diyarbakır Milletvekili

İdris BALUKEN

HDP Grup Başkanvekili

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

Bakanlar Kurulu tarafından 2016/8659 sayılı Sur ve 2016/8662 sayılı karar ile Silopi'nin büyük bölümü için kamulaştırma kararı 25 Mart 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu karara göre Sur ilçesinin; Abdaldere, Ali Paşa, Cemal Yılmaz, Camikebir, Cevat Paşa, Dabanoğlu, Hasırlı, İnönü, İskenderpaşa, Lalabey, Malikahmet, Özdemir, Süleymangazi, Savaş, Şemhane ve Ziyagökalp ile Yenişehir ilçesine bağlı Yenişehir ve Köşkler mahallelerinde toplamda 368 adadaki yaklaşık 6 bin 300 parsel hakkında kamulaştırma kararı alınmıştır. Silopi İlçesi'nde ise; Barbaros, Başak, Cudi, Karşıyaka, Şehit Harun Boy, Yeşiltepe mahallelerindeki parseller için acele kamulaştırma kararı alınmıştır.

2015'in Temmuz ayında UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne giren Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri'nin tampon bölgesi, yani dünya kültür mirası yönetim alanı içerisine giren ve mevcutta zaten Kentsel Sit Alanı olan Suriçi bölgesi toplamda 160 hektar alan olup, bunun yaklaşık 140 hektarının kamulaştırılması düşünülmektedir. Ayrıca Suriçi'nde toplamda 7714 adet parsel bulunmakta, bunun yaklaşık 6300 parseli, Bakanlar Kurulu kararında "kamulaştırılacak" parseller içerisindedir. Bu da, toplam parsellerin %82'sine tekabül etmektedir. Geriye kalan %18'lik kısım ise zaten öncesinden TOKİ tarafından, kentsel dönüşüm kapsamında kamulaştırılan bazı alanları kapsamaktadır. Bu durum, Suriçi'nin Bakanlar Kurulu kararıyla, tamamına el koyma kararı olduğunu göstermektedir.

Silopi için kamulaştırılacak parsellerin içerisinde başta Silopi Belediyesi itfaiye garajı olmak üzere, yeni yapılmış Kültür Merkezi, belediyeye ait Semt Pazarı, Sebze Hali, Yeşiltepe parkının bir kısmı, yine belediyenin mülkiyetindeki ticari alanlar da yer almaktadır. Ayrıca hiçbir hasar görmediği halde birçok konut ve otelin de içinde olduğu yapılar, acele kamulaştırma kapsamında el konulacak yapılar arasında yer almaktadır. Sur'da kamulaştırılması planlanan alanlar içerisinde, Sur Belediyesi hizmet binası, Dengbej Evi, Cemilpaşa Konağı, Hasanpaşa Hanı, Ulu Camii, Mar Petyun Keldani Kilisesi, Anzele Parkı, Amida Höyük'ü, Dört Ayaklı Minare, Kurşunlu Camii gibi tarihi yapılar ile belediye ait yeşil alanlar vardır. Yani, Bakanlar Kurulu'nun "kamulaştırma" kararı, dünya kültür mirası yönetim alanı içerisine giren tarihi yapılar ile kamuya ait taşınmazları içermektedir. Oysaki Anayasa'nın 46.Maddesi çok açıktır. Kamulaştırma için temel şart "kamu yararı" ve "özel mülkiyette bulunması" şartlarıdır. Ancak karar ile kamulaştırılması yapılacak taşınmazlar özel mülkiyetteki yapılar ile sınırlı olmayıp, tarihi yapılar ile kamu mülkiyetindeki taşınmazları da kapsamış ve herhangi bir "kamu yararı" tanımını yapılmamıştır.

Öte yandan alınan karar, hiçbir suretle Sur ve Silopi'yi yöneten seçilmiş belediyelere, mülküne el konulan halka ve kamu kurumlarına, mülküne el konulan azınlık vakıflarına, ilgili meslek odalarına, sivil toplum örgütlerine ve el konulan kamusal alanlardan hizmet gören vatandaşlara sorulmadan, demokratik ve katılımcı bir anlayış göz ardı edilerek, katı merkezîyetçi bir yaklaşımla alınmıştır. Karar; hem Anayasa'nın 46. Maddesindeki kamulaştırma hükmüne, hem Anayasa'nın 35. Maddesindeki mülkiyet hakkına, hem Sur'un Dünya Kültür Mirası içerisinde yer alması nedeniyle, Türkiye'nin onayladığı "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının

Korunmasına Dair Sözleşme” sine ve yurttaşların en temel hakkı olan kamu hizmetlerinden yararlanma ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Bütün bu bilgiler ışığında, Parlamento’nun; oldukça ciddi sonuçlar doğuracağı görünen Sur ve Silopi için alınan “acele kamulaştırma” kararı ile ilgili, açığa çıkacak sorunları araştırmak ve bundan sonraki süreçte benzer kararların muhtemel sonuçlarını göstermesi açısından bir irade ortaya koyması için bir Meclis Araştırması oldukça elzemdir.